

Handleiding Reflectielijsten Vak- en taaldocenten

Inleiding

De Reflectielijsten voor de taaldocent en voor de vakdocent bestaan elk uit de 25 Gouden Tips voor taalontwikkende didactiek. De Gouden Tips zijn gerangschikt rond vijf aandachtsgebieden: *Taal aanbod, Interactie, Feedback, Woordenschat en Samenwerking vak- en taaldocent*.

De Reflectielijst helpt om uw didactisch handelen te bekijken en te verbeteren. Dat kan meerdere keren in het jaar, waardoor je steeds alert blijft en in stappen uzelf kan verbeteren.

U kunt de lijst digitaal invullen: download dan de lijst en sla deze op in uw eigen digitale mappen. U kunt hem ook printen en met de hand invullen.

De lijst is te gebruiken als:

1. Instrument voor zelfreflectie
2. Formulier voor lesobservatie door een collega
3. Voorbereiding op de Peiling Taalbewust Docent

Een toelichting per gebruiksdoel wordt hieronder gegeven.

Instrument voor zelfreflectie

Reflecteren op je eigen onderwijs, je eigen aandachtspunten benoemen en zelf bedenken hoe het beter kan en dat uitproberen. Veel docenten doen dit eigenlijk altijd wel, maar meer in gedachten of 'impliciet'. De reflectielijst geeft houvast om een tijd heel systematisch te reflecteren op de taalontwikkende didactiek.

Vul de Reflectielijst in met in gedachte hoe u normaliter lesgeeft. Geef bij elke didactische handeling aan hoe vaak u dat doet: doet u dat in uw lessen? Altijd (++)? Of doet u dat soms, maar soms ook niet ($\pm$)? Schrijf onder 'toelichting' eventueel wat u dan doet, uw twijfels of uw vragen.

Selecteer aan het eind van de zelfreflectie een aantal aandachtspunten. Dat kunnen alle didactische handelingen zijn, alleen de handelingen bij een bepaald aandachtsgebied, handelingen die u moeilijk vindt of juist handelingen die nog even een klein zetje nodig hebben. Selecteert u er vooral niet teveel, u kunt toch niet teveel tegelijkertijd verbeteren.

Bedenk per aandachtspunt hoe u dit gaat verbeteren. Bedenk zelf hoe het beter kan, maar vraag eventueel ook advies. Om ideeën op te doen, is kijken bij een collega die deze didactische handeling 'te pakken heeft' heel inspirerend. Schrijf op hoe u het gaat verbeteren en kijk na een tijd terug naar de aandachtspunten: bent u tevreden?

Na een tijd kunt u de Reflectielijst opnieuw invullen. Selecteer dan nieuwe aandachtspunten.

U kunt de Reflectielijst ook invullen om te reflecteren op een les die u net gegeven heeft. U kunt dan nog preciezer reflecteren of de handelingen u echt eigen zijn en een constante in uw aanpak. Helemaal als u een paar lessen achter elkaar tien minuten de tijd neemt om een Reflectielijst in te vullen. Dat is echter wel een beetje een 'project', waarbij het misschien fijner is om met een collega samen te werken. Zie de volgende alinea.

Formulier voor lesobservatie door een collega

Kijken bij een collega of bekeken worden door een collega: in het onderwijs gebeurt het niet veel. Terwijl het voor zowel de docent als de observator zó interessant is. Van de reflectie leert de docent en de observator leert van het kijken.

De Reflectielijst wordt dan ingevuld door een collega, na observatie van de les. Deze kijkt of hij de 25 didactische handelingen in uw les ziet en hoe vaak. De observator geeft eventueel een toelichting in de vorm van een tip, een beschrijving van hoe die handeling eruit zag of wanneer dat gebeurde (of juist niet - de gemiste kans). Vergeet ook niet elkaar te complimenteren!

Besprek samen de ingevulde Reflectielijst na. Overleg eventueel ook over de te selecteren aandachtspunten en de verbeteractie.

Na een tijd kan er een nieuwe observatie gedaan worden, door dezelfde collega of juist door een andere. Dan kan bekeken worden of de verbeteracties vruchten hebben afgeworpen. Eventueel formuleert u samen nieuwe aandachtspunten.

Vorbereiding op de Peiling Taalbewust Docent

De Peiling Taalbewust Docent is bedoeld voor het management. De peiling van meerdere docenten geeft het management inzicht in het taalbewustzijn van het docententeam. Met dat inzicht kan het management bepalen welke acties er nodig en gewenst zijn.

Ter voorbereiding op de peiling vult de docent twee formulieren in:

1. Reflectielijst
2. Peiling Taalbewust Docent – Persoonlijke informatie

Begin met de Reflectielijst. Ga daarbij te werk zoals hierboven beschreven staat bij Zelfreflectie.

Vervolgens vult u op het tweede formulier uw persoonlijke gegevens en ervaring in. Als laatste deel van dat formulier kunt u op de vijf aandachtsgebieden van de Reflectielijst een inschatting geven van uw eigen competentie en eventueel uw leervraag formuleren.

Beide formulieren brengt u mee naar het peilingsgesprek.